

To pač odtod, ker ni na luni nobenega zraka. Na zemlji se namreč prehod od dneva v noč vrši polagoma, in je še dolgo potem, ko je zašlo solnce, vsaj deloma viden polumrak, ki nastaja odtod, ker je solnčna svetloba ostala še v zraku. Na luni pa ni zraka, ki bi ga solnce razsvetljevalo, zato tudi ni nikakega s o m r a k a , ampak je prehod iz dneva v noč kar hipen.

Da bi si Peterčkov oče v temi pomagal, je poskusil prižgati nekaj žveplenk, ki jih je imel slučajno še s seboj, pa za šmenta nobena ni hotela goreti, četudi so bile suhe. Pa kako bi bile gorele — oče je namreč spet pozabil, da je v brezračnem prostoru, in da v takem prostoru ne more goreti nobena reč.

Hvala Bogu pa, da je bil stari profesor tako moder in oprezen! Že pri odhodu z zemlje se je bil namreč preskrbel z veliko električno svetiljko, ki mu je visela za pasom, da jo porabi ob času popolne teme. To svetiljko je zdaj profesor privil, in je res dovolj močno razsvetljevala temo, da so mogli dalje.

(Konec.)

Mladinski novičar.

Vlak povozil . . . Kolikokrat beremo in čujemo žalostna poročila, ki se začno: »Vlak je povozil . . .«, »avto je rani . . .«, »avto se je prevrnil . . .«, »ponesrečenih toliko in toliko oseb . . .« Leta 1925. je bilo samo v Jugoslaviji 419 železniških nesreč. Zakrivili so jih deloma zasebniki, nekaj uslužbenci, druge so pa nastale vsled vremenskih nezgod in stvarnih pomanjkljivosti. Človeških žrtev je bilo pri tem tudi precej veliko: umrlo je 117 oseb, 169 je bilo pa ranjenih. — Človek sicer nikjer ni docela varen, toda kdor se vozi z avtom, se mora pa že dobro priporočiti angelu varuhu. Tudi po železnicah in ob železnicah je čimdalje več nesreč. Dne 6. majnika t. l. je brzovlak do smrti povozil štiriletno deklico Dragico Kolenc, hčerko predilniškega delavca iz Litiije. Dekletce je šlo preko tira, ko so bile zatvornice že spuščene, pa je prav v tistem hipu pridrdral brzovlak in — po deklici je bilo. Šla je sicer med angelce božje, toda staršem je zadala ta bridka izguba gotovo hudo rano. Ob takih prilikah, ko se bliža urno vozilo — naj velja pravilo: Previdno in oprezno! Počakaj, drugače hitiš v nesrečo!

Kdo bi si mislil! Če pravi pregovor: »Iz malega raste veliko,« ni misliti samo na stvari, ki rastejo, marveč tudi na nesrečo greha, na razne kreposti, prav posebno pa na bolezen. Včasih zraste iz male nezgode velika nesreča. Tako smo slišali tam v majniku, da je po bosih nogah z bičem ošvrknil neki voznik sicer pridnega dečka M. Oblaka iz Ježice pri Ljubljani, ki se je skrivaj usedel na voz. Pa kaj je bila posledica? Nastalo je iz male poškodbe zastrupljenje krvi in je dečka spravilo v grob.

Če jih je veliko . . . Znano je, da znajo biti čebelice tudi močno hude, ako jim ni kaj povšeč. Tam doli v Alžiru, kjer je davno prej pomlad nego pri nas, je kraj Bonne. Pišejo, da je tam neki voznik prevrnil čebelnjak. Čebelice so se maščevale in napadle oba konja. Opikana sta bila tako, da sta poginila. Pa jim to še ni bilo zadosti. Čebele so napadle na bližnjem vrtu tudi gručo otrok. Opikale so jih tako, da jih spoznati ni bilo več. Le posredovanje zdravnika jim je rešilo življenje.

Modrost v pregovorih domačih in tujih.

Možiti, možitev. (Ženiti, ženitev.)

Preden se možiš, glej, da prej gnezdo dobiš.

Marsikatera se zjutraj moži, zvečer pa revo trpi.

Kdor se hoče ženiti, mora tolarje meniti. Lahko se je možiti, težko gospodinja biti. Kdor se ženi ali hišo zida, se mu mošnjiček prazni.

Pozno ženiti se, je dobro; nikoli, boljše. Kdor se oženi, ima le pol kruha.

Možitev je kakor konjska kupčija: Oči odpri!

Možitev čez glavo dá glavo krvavo.

Možitev izzove obdolžitev.

Ženiti se je treba z ušesi, ne z očmi.

Možitev je uganitev.

Možitve so prvi korak do pokoritve.

Kdor se hoče prav oženiti, mora sebi enako dobiti.

Kdor se daleč ženi, je ogoljufan ali pa hoče ogoljufati.

Ženi se bliže ko moreš, botrini se dalje ko moreš.

Petica moží.

Možitev srce vname, pa svobodo vzame.

Mnoga se moží — ne iz ljubezni — ampak ker kuhati želi.

Reki.

Za možitev biti,
Na roke se ženiti.

Drobiž.

Kaj je narodna zavest?

(Piše Vitogoj Slavenko.)

Ne morem si misliti kulturnega, omikanega naroda brez narodne zavesti. Slovenci hočemo biti omikan narod. Zato se mora že mladina vzgajati v pravi narodni zavesti. Ko pride otrok k pameti, se začne zavedati samega sebe. Narod brez narodne zavesti je podoben otroku, ki še ni prišel k pameti. Šele, ko se začne narod zavedati samega sebe, postane sposoben, da v polni meri izpolni poslanstvo, ki mu ga je določila božja previdnost.

Ozrimo se naprej malo v zgodovino, ki je učiteljica človeškega življenja.

I.

Preden so prišli Slovenci v sedanje kraje, so bivali z drugimi slovanskimi rodovi po širnih planjavah južne in zahodne Rusije, tja do Visle na severu in do spodnje Donave na jugu. Bili so še en narod, in ni še bilo med njimi one razlike v jeziku in šegi, kakor jo opažamo danes. Imeli so eno skupno ime »Sloveni«, t. j. Slovani.

Za časa preseljevanja narodov so se za drugimi ljudstvi začeli seliti tudi Slovani proti jugu in zapadu. Posedli so skoraj ves balkanski polotok in vse ozemlje od Baltijskega do Jadranskega morja. V resnici — vsaj kar zadene Evropo — je po pravici mogel reči Prešernov Črtomir:

Največ svetá otrokom sliši Slave...

Širna je bila pa tudi zemlja, ki so jo bili zasedli Slovenci. Slovenska je bila zemlja od Jadranskega morja pa na severu do Donave, kjer so Slovenci neposredno mejili na Čeha. Toda Slovenci so bili preredko naseljeni, in kar je glavno, niso imeli enotne države, zato niso mogli obdržati vse zasedene zemlje. Prišli so Nemci in so jih potisnili daleč, daleč nazaj. Ločili so Čeha od Slovencev.

Toda Slovenci so bili naseljeni tudi po sedanji ogrski nižini, ki se je tedaj imenovala Panonija. Pa so pridrli l. 895. Madjari v Panonijo in zatrli ter iztrebili panonske Slovence. Od panonskih Slovencev je ostal samo še neznaten ostanek, to so sedanji prekmurski Slovenci.

Nemci in Madjari so zabili med Slované na severu in one na jugu mogočno zagvozdo in jih ločili popolnoma. Od tedaj razlikujemo severne in južne Slované. Južni Slovani ali Jugoslovani so polagoma nehali biti enoten narod, in nastali so iz njih štirje narodi: Srbi, Bolgari, Hrvatje in Slovenci. Pa tudi severni Slovani niso ostali enoten narod, in danes štejemo tudi štiri severoslovanske narode: Ruse, Poljake, Čeha s Slovaki in Lužiške Srbe. Zadnji so beden ostanek nekdanj mogočnih polabskih Slo-

IN

A

10

dobnica,



2

4. Nagrobna plošča.

○	NEBEŠKI * MIR * GOSPOD * NAJ * DA * TI	○
19. 18. Z * 8. 12. L 7. 8. * 1. 18. 19. * 22. 7. * 14. 18. * 12. * 8. 18. 22. 7.		
L 2 * 8. 7. 10. 1. 12. * 13. 14. 7.		
L 2 * 13. L 18. 16. 6. 12. * 13. 14. 7.		
○	† † †	○

Rešilci in imena rešilcev — ki se sprejemajo le tekom 10 dni po izidu lista in se objavlja le imena onih rešilcev, ki bodo rešili vse zagonetke — v prihodnji številki.

1. Rešitev obeliska v 2. številci:

K
k r i
o l i v a
v e s l o
P e t e r
s l u g a
p i s m o
g r u č a
r a k e v
P e r u n
g r a p a
v i s l i c e
g o r j a č a
v o l u h a r

Kristusu kralju.

2. Rešitev posefnice v 2. številci:

Hodi v šolo.

3. Rešitev spreminjevalnice v 2. številci:

k o č a
s o č a
s o b a
r o b a
r i b a
h i b a
h i š a

4. Rešitev vladarskega grba v 2. številci:

Začne se pri kvadratu nad krono; potem vzameš črko proti križu in nato črko proti žezlu in ko potem tako nadaljuješ, dobiš:

Pridi k nam tvoje kraljestvo.

5. Rešitev rebusa v 2. številci:

Pod preprostim klobukom se skriva večkrat bistra glava.